

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 843

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 24 september 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Regeneratieve geneeskunde - Samenwerking met Nederland

Naar aanleiding van een Vlaams-Nederlandse topontmoeting in november 2016 werd afgesproken om de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland te versterken op het vlak van zes innovatieve thema's. Deze aanpak werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 27 oktober 2017.

De samenwerking wordt opgebouwd rond volgende zes thema's: 1. het internationaal positioneren van duurzame energie, o.a. fotovoltaïsche zonne-energie, geothermie, Smart Cities/Grids, waterstof en langetermijn-energieopslag; 2. de transformatie van de maakindustrie: Factories of the Future; 3. de uitbouw van onze kennisvoorsprong bij flexibele elektronica; 4. samenwerking op de grens tussen licht en elektriciteit (Fotonica); 5. samenwerking bij levenswetenschappen en gezondheid, zoals bij regeneratieve geneeskunde (RegMed-cluster); 6. samenwerking bij Nieuwe Materialen en in 3D-Printing bij serieproductie.

Een van de afgebakende domeinen waar Vlaanderen en Nederland beter zouden gaan samenwerken, betreft de regeneratieve geneeskunde. Er zou eerst ingezet worden op enkele projecten, maar de ambitie werd uitgesproken om binnen 10 jaar een toonaangevend onderzoekscentrum inzake regeneratieve geneeskunde uit te bouwen (500 onderzoekers en een onderzoeksbudget van 250 miljoen euro).

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot deze samenwerking rond regeneratieve geneeskunde? Graag een toelichting.
2. Welke budgetten heeft Vlaanderen reeds uitgetrokken voor RegMed? Graag een jaarlijks overzicht tot op heden.
3. In welke budgetten zal Vlaanderen de komende jaren voorzien voor RegMed? Welke engagementen werden hier aangegaan?
4. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de ambitie voor de uitbouw van een onderzoekscentrum? Welke timing wordt vooropgesteld? Hoe zal dat vorm krijgen?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 843 van 24 september 2020

van **MAURITS VANDE REYDE**

1. In de eerste fase (2018-2019) werden de twee moonshot projecten BIOJOINT en BIODKIDNEY gesteund die respectievelijk uitgevoerd werden door KU Leuven en VIB.

Kraakbeendegeneratie is een zeer belangrijke oorzaak van invaliditeit. De huidige beschikbare behandelingen zijn duur en ontoereikend voor zware letsels. Het BIOJOINT project wil nieuwe oplossingen ontwikkelen voor herstel aan het gewrichtsoppervlakte en de evolutie naar osteoartrose voorkomen. Er werd een portfolio van "tissue-engineered" (TE) implantaten ontwikkeld voor de behandeling van diepere gewrichtsoppervlakteletsels, hetzij op basis van zuiver biomateriaal of als combinatiepreparaten met stamcellen en groeifactoren, hetzij als volledig levende osteochondrale weefselstukken die getransplanteerd kunnen worden.

Het BIODKIDNEY project focust op de ontwikkeling van nieuwe, lichaamseigen 'nierorganoïden' vertrekkende van lichaamseigen cellen (i.e. patiënt-afgeleide geïnduceerde pluripotente stamcellen (iPSCs)) die de nierfunctie partieel kunnen overnemen. Het finale doel is om deze lichaamseigen structuren in de toekomst te kunnen transplanteren. Het project wil daarnaast ook de ex vivo regeneratie van donornieren verbeteren voor een beter transplantatiepotentieel. In het streven naar een te transplanterbare nier als eindoplossing, verwachten we tussenliggende gezondheidsopties die de kwaliteit van het leven van patiënten kan verbeteren.

De tweede fase van RegMed XB startte in 2020 na goedkeuring van het eindrapport over de eerste fase. In de tweede fase worden beide moonshots verdergezet, om de opgeleverde deliverables gedurende de eerste fase te consolideren in de volgende twee jaren.

Daarnaast wordt in de tweede fase een "Vlaamse" moonshot (ORBIT) gestart om een weefselproductieplatform op te zetten. Deze moonshot heeft als doelstelling om op een kost-efficiënte manier de productie op industriële schaal van weefsel-engineered implantaten en organen te realiseren. Dit moet leiden tot een commercieel duurzame manier om geavanceerde therapieën te vertalen naar de klinische praktijk en toepassingen voor de patiënt.

2. In fase 1 (1-Jan 2018- 31-12-2019, budget uit begroting 2017) werd 4 miljoen euro ingezet, dat gelijk verdeeld werd over het BIOJOINT en BIODKIDNEY project.

Fase 2 (2019-2020, budget begroting 2018) 3 miljoen Euro: 1 miljoen euro voor respectievelijk de BIOJOINT en BIODKIDNEY moonshots en 1 miljoen euro voor ORBIT. De financiering voor de lopende moonshots werd pas toegekend na goedkeuring van de eindrapporten van de eerste fase. De eindrapporten werden ontvangen in 2020. Om die reden werd geen budget om de begroting 2019 toegekend, maar dekte het toegekende budget op de begroting 2018 de continuïteit over 2020.

De volgende fase voor RegMedXB zal starten in 2021; een voorstel voor verdere financiële ondersteuning wordt hiervoor voorbereid door VIB i.s.m. mijn administratie.

3. In de begroting staat recurrent 3 miljoen euro ingeschreven om gevolg te geven aan het engagement aangegaan op de Vlaams-Nederlandse topontmoeting in Gent op 7 november 2016 tussen de respectievelijke minister-presidenten en een aantal leden van hun regeringen. De Vlaamse en Nederlandse overheden gaven goedkeuring aan de versterking, verbreding en verdieping van de high tech-samenwerking op zes innovatieve samenwerkingsthema's tussen wetenschappers en bedrijven. Regeneratieve geneeskunde is één van die samenwerkingsthema's. Voor de besteding van het RegMedXB budget 2020 werd gevraagd aan de stakeholders van KULeuven en VIB om een visie en roadmap te ontwikkelen om een sterkere positie van Vlaanderen in de context van RegMedXB uit te bouwen en maximaal Vlaamse potentiële stakeholders te betrekken. De uitbouw van ORBIT is een eerste stap om dit te bereiken en hier zal verder op ingezet worden. De ambitie die werd uitgesproken om binnen 10 jaar een toonaangevend onderzoekscentrum inzake regeneratieve geneeskunde te worden met 500 onderzoekers en een onderzoeksbudget van 250 miljoen euro sloeg op het geheel van de activiteiten en niet enkel op de Vlaamse participatie. Het zal voor de toekomst belangrijk zijn om ons langs Vlaamse kant als RegMed-Vlaanderen sterk te profileren, waarbij gebouwd wordt op de aanwezig sterktes in Vlaanderen op gebied van regeneratieve geneeskunde en afgeleide toepassingen om als gelijke partner in RegMedXB deel te nemen.
4. RegMedXB is een virtueel onderzoekscentrum tussen Nederlandse en Vlaamse partners. In Nederland werd RegMedXB ondergebracht in een stichting, in Vlaanderen werd verkozen om geen nieuwe legale entiteit op te zetten. Vlaamse stakeholders zijn wel vertegenwoordigd in het bestuur van RegMedXB. Professor Frank Luyten is medisch en wetenschappelijk directeur in de directieraad van RegMedXB. Er zal ook voorgesteld worden om twee permanente vertegenwoordigers voor Vlaanderen in de Nederlandse Raad van Toezicht (Supervisory Board) te hebben.

Er werd daarnaast ook een Vlaamse coördinerende overlegstructuur opgericht waarin de verschillende Vlaamse consortiumpartners zijn vertegenwoordigd. De Vlaamse coördinerende overlegstructuur staat in voor de coördinatie en supervisie van de Vlaamse RegMedXB programma's. Afstemming met de Nederlandse Supervisory Board en vice versa wordt verzekerd via de Vlaamse waarnemer in de Nederlandse Supervisory Board, Frank Luyten, tevens dus medisch wetenschappelijk directeur binnen RegMedXB.

Het dagelijks bestuur van RegMed-Vlaanderen gebeurde tot nog toe door vertegenwoordigers uit de deelnemende instellingen. Om de positie van Vlaanderen in het RegMedXB consortium te versterken dient een RegMedXB Programma-Beheerder aangeduid te worden. Deze zal de continuïteit van de administratieve opvolging garanderen en zal verantwoordelijk zijn voor.

Zoals hierboven ook aangegeven, hebben we aan de stakeholders gevraagd om een roadmap en visie te ontwikkelen voor de komende 3 à 5 jaar, met de ambitie om RegMed-Vlaanderen te versterken en zich als volwaardige partner in RegMedXB te positioneren.

Dit thema ligt mij uiteraard na aan het hart, in het bijzonder in deze tijden van corona. Het is immers meer dan duidelijk dat innovatie nodig en nuttig is om te werken aan een betere zorg. En hoewel de regeneratieve geneeskunde misschien niet onmiddellijk gelinkt is aan corona, blijft ook dit dossier voor mij een belangrijke ambitie.